

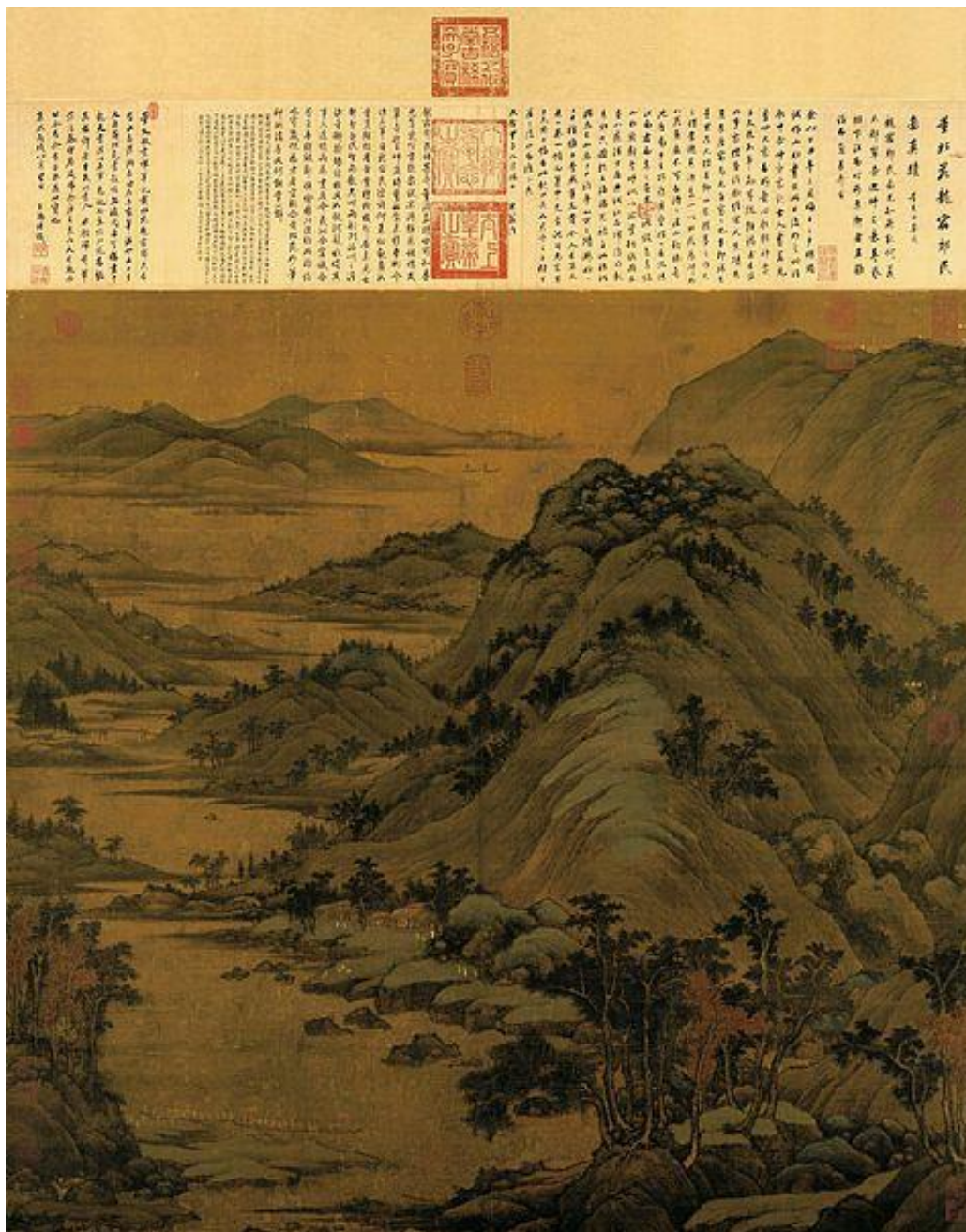
riečny mlyn - vodný mlyn

riedidlá - rozpúšťadlá (pozri *maliarske prostriedky*) užívané na riedenie farieb a zníženie ich pastóznosti; riedidlá kombinované spolu s *olejmi* a *lakmi* tvoria *medium*; rýchlo sa vyparujú; riedidlá pre *olejomalbu*: rektifikovaný *terpentín* (rektifikovaný - upravený) a prírodný lieh; pozri *balzam benátsky/olio di Abezzo*, *balzam kanadský*; *živica*

riečka - pozri *potok*, *kanál*; *rieky*, *Tigris*, *Eufkrat*, *Nil*, *Ganga*; *plť*, *kompa*; *Potameides*

Dong Yuan: Rieka Xiang a Xiao (dynastia Tchang, 7.-9.st.)

Dong Yuan: Krajina s riekou (kópia, 10.st.)

A. Carracci: Riečna krajina (1589-1590)

R. J. van Vries: Kostol nad kanálom (17.st.)

R. J. van Vries: Lesnatá riečna krajina s chalupou na brehu a rybármi na vode (17.st.)

R. J. van Vries: Riečna krajina s rybármi na lodi (17.st.)

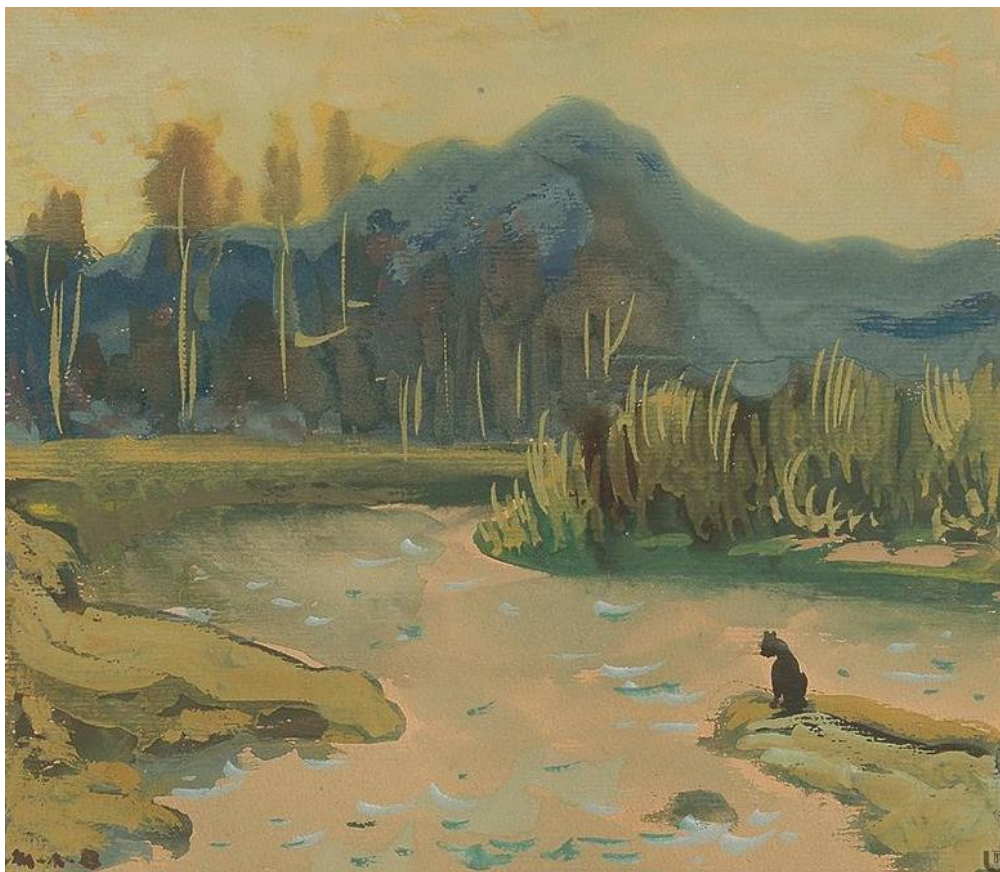
R. J. van Vries: Holandská riečna krajina so zničenou vežou a rybármi (17.st.)

A. Waterloo: Stromy pri rieke (lept, 17.st.)

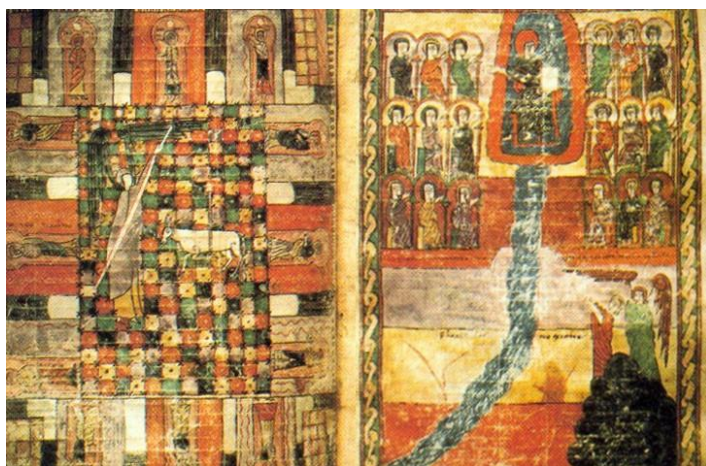
I. I. Šiškin: Hmlisté ráno (1885)

M. A. Bazovský: Potok s mačkou (1950)

Rieka života - *Zjavenia Jána* (22,1-2); *Potom mi ukázal riekou vody života, čistú ako krištál', vytekajúcu spod Božieho a Baránkovho trónu. Uprostred námestia, z oboch strán rieky, je strom života, ktorý prináša dvanásť ráz ovocie a listie stromu je na uzdravenie.*

-námet rieka života je súčasťou kapitoly *Večný raj* (22,1-5)

Nebeský Jeruzalem a rieka života (iluminácia z rukopisu Beatus d'Urgell, r. 975)

(22,1-3; 22,8-9. Večný raj. Dokončenie zjavenia). **Rieka vody života. Ján ďakuje za zjavenie** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

*rieky fiktívne - *fiktívne rieky*

*rieky mytologické - *mytologické rieky*

*rieky podsvetné - *podsvetné rieky*

*rieky posvätné - *posvätné rieky*

*rieky rajske - *rajské rieky*

*rieky severskej mytológie - pozri *Ífingr*, lokality v severskej mytológii

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Rivers_in_Norse_mythology

Riemenschneider Tilman - (†1531); nemecký sochár; od r. 1483 žil a tvoril vo Würzburgu; vo svojej dobe bol jedným z najplodnejších sochárov a univerzálny umelec prechodného obdobia medzi gotickou a oneskoreným začiatkom nemeckej renesancie; bol skutočným majstrom sochy v materiáloch ako je kameň a drevo; pozri *Franconiabrunnen*

http://de.wikipedia.org/wiki/Tilman_Riemenschneider

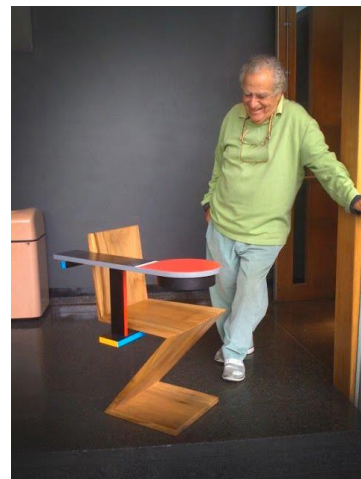
T. Riemenschneider: Smútiace ženy (lipová drevorezba, zrejme predela Detwangerského oltára, prenesená do Würzburgu, 1508)

T. Riemenschneider: Sv. Juraj bojuje s drakom (1490-1495)

T. Riemenschneider: Nanebovzatie Panny (detail stredného panelu krídlového oltára kostola v Creglingen, Baden-Württemberg, Nemecko, 1505-1510)

Rietveld Gerrit Thomas - (†1964); holandský nábytkový dizajnér a architekt; jeden z hlavných členov umeleckého hnutia *De Stijl*; pozri *Alchymia Studio*

interiér Van Goghovho Múzea v Amsterdame

RIFE - nesúťažná prehliadka študentských prác organizovaná *Medzinárodným strediskom pre spoluprácu filmových a televíznych škôl/Centre International de Liason des Écoles de Cinéma et de Télévision/ CILECT*; pozri *kinematografia*

Rigaud Hyacinthe - (1743); francúzsky barokový maliar z katalánskeho pôvodu, ktorý tvoril v Paríži

https://cs.wikipedia.org/wiki/Hyacinthe_Rigaud

H. Rigaud: Kardinál Guillaume Dubois (18.st.)

Rigele Alois - pozri *Kunstverein/Bratislavský umelecký spolok Kunstverein*

A. Rigele: Podobizeň maliara Pitthordta
A. Rigele: Matka

A. Rigele: Podobizeň Irmy dcéry maliara Pitthordta

A. Riegl: Podobizeň muža
A. Riegl: Hlava dievčatka

A. Riegl: Štúdia stojaceho mužského aktu
A. Riegl: Atléta
A. Riegl: Akt

A. Rigele: Kováč
A. Rigele: Rytier

A. Rigele: Podobizeň starého pána
A. Rigele: Podobizeň maliara Eduarda Majscha

A. Rigele: Dvojportrét dievčat

tzv. **rigger** - pozri *štetce rigger*

Rigvéda - *Rgvéda*

Richard Levie srdce - pozri *Saladin, krížová výprava*

<http://www.wikiart.org/ru/gustave-dore/gargantua-1873-1#supersized-artistPaintings-201792>

Richard I. Levie srdce (miniatura rukopisu, 12.st.)

Richard Levie srdce prijíma Guy de Lusignana na Cypre (iluminácia, 1425-1449)

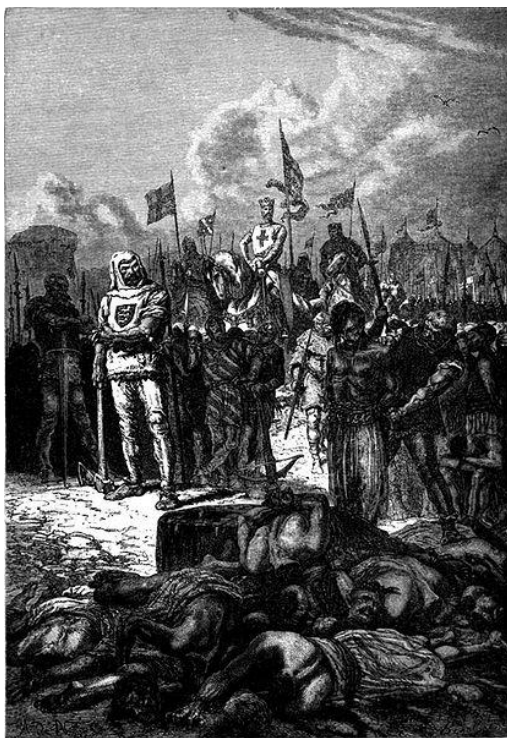

Richard Levie srdce a Saladin (iluminácia, 1340)

G. Doré: Kráľ Richard v bitke pri Arsufu (19.st.)

A.-M.-A. de Neuville: Richard Levie Srdce a lúči na ceste do Svätej zeme (1883)

A.-M.-A. de Neuville: Richard Levie srdce postínal Saracénov (1883)

J. E. Glass: Richard Levie srdce na ceste do Jeruzalemu (1850)

Richard III (Shakespeare) - pozri *Shakespeare*

<http://journey-and-destination.blogspot.sk/2013/09/shakespeare-scenes-in-art.html>

Rijck Pieter Cornelisz van - (†1637); holandsky *Pieter Kornelisz*; maliar *holandského zlatého veku*; pozri *P. Cornelisz van Ryck* (†1628)

http://en.wikipedia.org/wiki/Pieter_Cornelisz_van_Rijck

http://en.wikipedia.org/wiki/Pieter_Cornelisz_van_Rijck
https://www.google.sk/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&ie=UTF-8#output=search&sclient=psy-ab&q=Pieter%20van%20Ryck&oq=&gs_l=&pbx=1&fp=99d9f2adab64cdcd&ion=1&bav=on.2,or_r_qf.&bvm=bv.48705608,d.Yms&biw=1858&bih=995

Podľa P. C Cornelisz van Rijcka: (1592)

P. Cornelisz van Rijck: Trhový stánok s dvomi postavami (1622)

P. Cornelisz van Rijck: Kuchynská scéna s biblickou scénou v pozadí (detail, 1604)

P. Cornelisz van Rijck: Kuchynská scéna (1604)

P. Cornelisz van Rijck: Zátišie s postavami (1620)

P. Cornelisz van Rijck: Kuchynská scéna s večerou v Emauzoch (štúdia, 1605)

Rijckaert Marten - M. Ryckaert

Rijkmuseum - galéria umenia v Amsterdame; budova pochádza z 19.st. a navrhol ju architekt Pierre Cuypers; koncom 20.st. modernizácia podľa návrhov španielskych architektov Antonia Cruza a Antonia Ortiza; pozri *muzeum*, *Nočná hliadka*

rikša - ľahký vozík na dopravu ľudí, ťahaný kedysi človekom - rikšiarom (južná a východná Ázia); porovnaj kašmírsku *tongu*; pozri *voz dvojkoľasový*

Riley John - (†1691); anglický maliar portrétov; maľoval portréty Karola II a Jamesa II a bol dvorným maliarom Williama III a Márie II; jedným z jeho žiakov bol Jonathan Richardson; pozri *dvorní maliari*

[http://en.wikipedia.org/wiki/John_Riley_\(painter\)](http://en.wikipedia.org/wiki/John_Riley_(painter))

J. Riley: Portrét Bridget Holmes (1686)

Rím - Malá čsl. encyklopédia: najstaršie archeologické pamiatky z 10.-9.st.pr.Kr.; okolo pol 8.st.pr.Kr. splynuli sídliská *Sabínov*, *Latínov* (pozri *Latium*) a *Etruskov* v jednu osadu - základ mesta *Rím (Roma)*; tradícia pripisuje založenie mesta bájnemu *Romulovi* a kladie sa do 753pr.Kr.; najstaršie opevnenie vzniklo pravdepodobne v 4.st.pr.Kr. (pripisované legendárnemu kráľovi *Serviovi Tulliovi*); zahrnovalo *Kapitol*, *Palatinus*, *Aventin*, *Quirinalis*, *Viminal*, *Esquilin* a *Caelius*; v období po oslobodení Ríma od *Etruskov* (tradícia: 510pr.Kr.; vznik rímskej republiky) vybudovaný rad chrámov; po vpáde *Galov* 387pr.Kr. (pozri *Kelti*, *Keltiberi*, *Gallia*) mesto značne poškodené, ale rýchlo opravené; v čase vlády cisára *Augusta* (27pr.Kr.-14po Kr.) mal Rím asi 1mil.obyvateľov; požiare v rokoch 60 a 80po Kr. viedli k radu významných stavebných úprav; po prenesení centra *Rímskej ríše* do *Konštantínopola* (r. 330) zatienený *Ravennou*, *Milánom*; v 1.pol.5.st.dobytý a vydrancovaný vodcom *Vizigótov* *Alarichom*, *Vandalmi* a *Ostrogótmí* (pozri *Germáni*); význam Ríma vzrástol až v čase vzostupu moci *pápežov*; v *renesancii* Rím jedným z významných

kultúrnych centier, najmä bohatou stavebnou činnosťou; 1303 založil pápež Bonifác VIII. univerzitu (pozri *accademia*); svetového významu dosiahol opäť za *protireformácie* ako centrum katolicizmu

-staroveký názov Ríma > *Roma quadrata*; rozkladal sa na *siedmich rímskych pahorkoch* - *Septimionion*: Kapitól, Palatinus, Aventin, Quirinalis, Viminal, Esquilin a Caelius; neskoršie pripojené pahorky Janiculum a Mons Vaticanus (Vatikán); najstaršie archeologické pamiatky z 10.-9.st.pr.Kr.; výrazný podiel na rozkvet mesta mali Etruskovia; v 8.st.pr.Kr. spojené sídliská Sabinov, Latinov, Etruskov v jednu osadu; rozkvet až v 6.st.r.Kr.; nadvláda Etruskov skončila v 509 pr.Kr. vyhnaním nenávideného etruského kráľa a vyhlásením štátu za vec verejnú – „*res publica*“; v čase vrcholného rozkvetu malo mesto 1 mil. obyvateľov (v období pádu Rímskej ríše a presídlenia sídla do *Konštantínopole* 330 klesol stav obyvateľstva na 17 tis.); mýtickou predchodkyňou Ríma bola *Alba Longa*; ochrankyňou Ríma bola *Minerva*; v kresťanských časoch patrónmi Ríma apoštol Pavol a Peter

pozri *Fórum Romanum*, *Koloseum*, *Anjelský hrad* (pozri *Castel Sant' Angelo/mauzóleum Hadriánovo*), *Trajánov stĺp*, *Circus maximus*, *Koloseum/amfiteáter Flaviov*, *Konštantínov oblúk*, *Ponte Emilio*, *via Appia*, *via Flaminia*, *Martove pole*, *Aventinum*, *Pantenon*, *chrám sv. Petra*; *Vatikán*, *Cestiova pyramída*, *Konštantínov oblúk*, *katakomy*

pozri *Veľká neviestka babylonská*; *sup* (Biedermann); *incká kultúra*; *Isis* (Zamarovský); *kararský mramor*; *karneval*; *klasicizmus 2*; *klepsydra*, *klíné*; *knihtlač*; *Taliansko*; *Romulus*, *Rhea Silvia*, *únos Sabiniek*, *Aenesis*; *terminus*; *de Urbe*; *Quirinus*; *Gesta Romanorum*; *kvadráta*; *J.-B. Lallemant*

<http://es.wikipedia.org/wiki/Roma>

http://it.wikipedia.org/wiki/Storia_romana

http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_Republic

http://it.wikipedia.org/wiki/Fondazione_di_Roma

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ancient_Rome

H. Schedel (grafik): Rím (kolorovaný drevoryt z Norimberskej kroniky, 1493)

Hendrick III van Cleve: Pohľad na Rím (rytina, 16.st.)

L. Cruyl: Osemnásť pohľadov na trase Rím. Quattro Fontane smerom k Santa Maria Maggiore (veduta, perokresba hnedým atramentom a šedé lavírovanie cez kresbu, 1665)

L. Cruyl: Tiber v Ríme (veduta, perokresba, tónovaná hnedočiernym a neutrálnym odtieňom na pergamene, 17.-18.st.)

A. van Vitter: Piazza Navona, Rím (veduta, 1699)

Severotaliansky maliar z 1. polovice 17.storočia: Horiaci Rím (1630-1640 okolo)

V. de Boulogne: Alegória Ríma (1627-1628)

G. P. Pannini: Pohľad na Rím (maľované galérie, 1758)

G. P. Pannini: Pohľad na moderný Rím (maľované galérie, 1759)

G. P. Pannini: Pohľad na Rím z juhovýchodnej strany Mt. Mario (1749)

G. Galli Bibiena: Rím s obeliskom (18.st.)

W. Turner: Rím od Vatikánu

J. Alt: Pohľad na Rím (1837)

G. L. Brown: V blízkosti Sunset - Pohľad na Rím z Porte Molto (1857)

Rím staroveký - staroveký Rím

Rimania starovekí - pozri *Scaevola*, *M. V. Corvus*, *Horatius Cocles*, *Calpurnius*, *Titus Manlius Torquatus*/*Manlius Torquatus*, *Cloelia*, *Junius Brutus Lucius*, *Tarquinius Superbus*, *Scipio*, *Marcus Curcius*, *Marcus Aurelius*, *Julius Caesar*, *Catilina*, *Marcus Aurelius*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ancient_Romans

T. Couture: Rimania počas dekadencie (1847)

Rimania starovekí podľa zamestnania -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ancient_Romans_by_occupation

Rimini - pozri *Pisanello*; *Taliansko*

Rimóna - www v súvislosti s heslom *Hadad*: akkadský boh Hadad je tiež známy ako *Ramman* – „Hromovládca“, ktorý je analogický s aramejským bohom Rimóna; Ramman bol nesprávne bádateľmi identifikovaný ako samostatné babylonské božstvo a až neskôr ako amorejský boh Hadad; pozri *akkadskí bohovia*

rimsa - 1. vodorovný profilovaný plastický pás, vystupujúci z plochy steny pod okrajom strechy; pozri *štít*
2. funkčný aj dekoratívny ukončujúci a členiaci *architektonický článok*; pozri *kyma*, *geison*, *sima*, *lysis*, *attika*, *čuček*, *modylion*, *mutuli*, *ankona*, *parapet*, *pavilón*

<http://sk.wikipedia.org/wiki/R%C3%ADmsa>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98%C3%ADmsa>

Exteriér katedrály v Seville (gotico florido, 16.st.)

rímsa bankálová - *rímsa* tiahnutá pozdĺž steny pod kamennou lavicou - *bankálom*

rímsa fabionová - *fabionová rímsa*

rímsa hlavná - *rímsa korunná*

rímsa kordónová - *rímsa* medzi podlažiami

http://sk.wikipedia.org/wiki/Kord%C3%B3nov%C3%A1_r%C3%ADmsa

rímsa korunná/hlavná - hlavná časť *rímsy*, ktorá tvorí prechod od *kladia* ku streche; v *gréckej architektúre* pozri *geison*

rímsa lomená/zalomená - *rímsa* vedená celým svojím *profilom* kľukato okolo výstupkov *múra*

rímsa nadokenná - *frontón*

rímsa odkvapová - *odkvapová rímsa*

rímsa parapetná - *bankál*

rímsa pod odkvapom - *odkvapnica*

rímsa podokenná - spodná, vodorovná plocha medzi oknom a fasádou, oplechovaná alebo okachličkovaná

rímsa soklová - horný uzáver *soklu*

rímsa zalomená - *zalomená rímsa*

rímska antika - *antika rímska*

rímska architektúra - pozri *toskánsky poriadok*, *rímsko-toskánsky poriadok*, *kompozitný poriadok*, *ravenská architektúra*, *chrám rímsky*; *cloaca maxima*, *cirk*, *katakomba*, *columbarium*, *cubiculum*, *castrum*, *forum*, *amfiteáter*, *akvadukt*, *viadukt*, *thermy*, *vila*, *villa suburbana*, *villa rustica*, *villa urbana*, *kúria*, *rímsky dom* (*átriový dom*, *peristylový dom*), *tabularium*, *buleuterion*, *prytaneion*; *decumanus*, *cardo*, *forum*; *aula*, *chrámik*, *centrála*; *rímsa*: *geison*, *kyma*, *sima*; *tegula*; *pilier antický*, *polostĺp*, *rostrálny stĺp/zobcový stĺp*, *bosáž*; *stavebný materiál*, *klenba*; *Vitruvius*

http://it.wikipedia.org/wiki/Architettura_romana

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Roma_-_tempio_di_ercole02.JPG

http://hu.wikipedia.org/wiki/R%C3%B3mai_m%C5%B1v%C3%A9szet

rímska architektúra staroveká -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ancient_Roman_architecture

rímska caritas - *Caritas romana*

Rímska cena/Prix de Rome - prestížna cena udeľovaná parížskou Akadémiou umenia (École des Beaux Arts); udeľovaná od roku 1803 najnadanejším architektom za ideálne riešenie výstavby verejných budov (múzeá, nemocnice, knižnice, väzenia, colnice, burzy); umožňovala päťročný štipendijný pobyt v Taliansku (v Ríme); vzhľadom k tomu, že projekty neboli podmienené žiadnym priestorovým a finančným obmedzením, umožňovala Rímska cena novátorské, niekedy bombastické riešenia; napriek tomu na parížskej akadémii prevládali skôr konzervatívne tendencie, čo sa prejavilo pri udeľovaní cien; pozri *historizmus* (Dudák)

rímska dlažba - *dlažba rímska*

rímska doba - *doba rímska*

rímska jazda - v *rímsko-nemeckej ríši* (do 15.storočia) cesta panovníka, korunovaného predtým v *Aachene* na kráľa, do *Ríma* k cisárskej korunovácii *pápežom*

rímska keramika - *staroveká rímska keramika*

rímska klenba - *klenba rímska*

rímska kultúra - *staroveká rímska kultúra*

rímska kurzíva - *kurzíva rímska*

rímska légia - *légia rímska*

rímska móda - pozri *móda: rímska antika*

rímska mozaika - *mozaika z kúskov skla, používaná v šperkárstve v časoch rímskeho cisárstva*

rímska mytológia - mýty starovekého *Ríma*, typické preberaním cudzích náboženských vplyvov, zavádzaním nových a zanikávaním starých kultov; v najstaršom období rozhodujúce predstavy o *lumen* - božskej sile oživujúcej každý predmet (porovnaj *italické numen*); zvláštny význam mal *génus* (ochranca života muža) a *Juno* (ochrankyňa života ženy), *lárovia* a *manovia* (duchovia mŕtvych a ochrancovia pozemkov), *penáti* (ochrancovia príbytkov); postupne vytváraný rímsky *panteon*, založený na hierarchii a príbuzenských zväzkoch bohov: spočiatku v popredí trojica bohov obcí, z ktorých vznikol *Rím*: *Jupiter*, *Mars*, *Quirinus*; po založení chrámu *Kapitolu* v popredí pôvodom *etruská* trojica *Jupiter*, *Juno*, *Minerva*; s rozvojom obchodných stykov a vojenských výbojov nové božstvá pod starými menami *Ceres*, *Diana*; počas púnskej vojny oficiálne zavedený kult *Kybely* (*Magna Mater deum Ida*), *Mitry*, *Sarápis*; od 2.st.pr.Kr. šírenie *kresťanstva* a postupný zánik kultu rímskych bohov; spočiatku rímske podsvetie nemalo vládcu typu gréckeho *Hádesa*, ale sídlili v ňom duchovia zomrelých - *manovia*, až od 4.st.pr.Kr. podsvetie po gréckom vzore dostáva svojho vládcu v *Plutovi*; vchod do podsvetia bol pri Averskom jazere v *Kampánii*; pozri *saeculum*, *rímski bohovia*, *augur*, *saliovia*, *pontifex*, *flaminovia*, *vestálky*, *auspície*, *luperkálie*, *nénie*; *vázenie duší/psychostasis*; *Latium*, *Alba Longa*, *Lavinium*, *Kampánia*; *lukulské hody*; *Romulus*, *Remus*, *Faustulus*, *Tarpeia*; *Kyklopovia*; *Únos Sabiniek*, *Kapitolská vlčica*; *figovník*, *orol*; *camelopardalus*

www: rímska mytológia bola prevzatá od iných národov; vznikla predovšetkým z gréckej a etruskej mytológie; hlavnými rímskymi bohmi boli grécki a etruskí bohovia, ktorí boli ib premenovaní; okrem toho každá rímska domácnosť uctievala svojich vlastných domácich bôžikov (*lárov*, *penátov*) a každý mal svojho vlastného osobného ducha – génia; svet podľa rímskych predstáv začal zrodním boha Ereba, ktorý povstal z pôvodného chaosu; o svojou matkou, bohyňou temnej noci Nyx, splodil Erebos prvé elementy vesmíru: večné svetlo Aitera (lat. Aethera) a jasný deň Hémeru; náboženská tolerancia dovolila Rimanom prevziať aj božstvá celkom cudzie, frygickú Kybelu, helénskeho Serapisa a egyptskú Eset, ktorú premenovali na Isis, a perzského Mítru; bohovia boli upokojuvaní obeťami; pán každého domu prinášal obeti bohom na ochranu svojej rodiny; rímsky cisár pôsobil ako najvyšší kňaz, Pontifex Maximus; neskoršie bol rímsky cisár pokladaný za boha a jeho kult sa stal oficiálnym náboženstvom rímskeho impéria a cisárovi sa stavali oltáre a chrámy; pozri *rímski bohovia*

http://it.wikipedia.org/wiki/Mitologia_romana

https://en.wikipedia.org/wiki/Roman_mythology

rímska provincia - *rímske provincie*

Rímska ríša - *antický* otrokársky štát v oblasti *Stredozemného mora* s hlavným mestom *Rímom* do konca 3.storočia (pozri *Konštantínopol*, *Konštantín*); v 4.st. rozdelená na Západorímsku a Východorímsku ríšu (pozri *Byzantská ríša*); Západorímska ríša oslabovaná *keltskými* a *germánskymi* kmeňmi; skutočná moc Rímskej ríše sa postupne obmedzila iba na časť územia v dnešnom Taliansku až nakoniec 476 zanikla, (*germánsky* vojvoda Odoaker zbavil Romula Augusta, posledného západorímskeho cisára, trónu; rímska aristokracia a niektoré hospodárske a

právne inštitúcie prežívali na území novovzniknutého *ostrogótskeho kráľovstva* (r. 493; rozdelenie obyvateľstva Rímskej ríše: otroci (bezprávní), plebejci (neplnoprávní, napr. bez práva voliť), patricijovia (najvyššie na spoločenskom rebríčku), z nich volení vykonávatelia štátnej moci: vysokí úradníci, senátori, konzuli; svoju najväčšiu slávu a súčasne najväčšiu rozlohu rímska ríša dosiahla v časoch cisára *Traiana*, po ovládnutí *Dácie*

pozri *vizigótske kráľovstvo*; *Gótovia*); *Roma quadrata*, *Martove pole*, *Panteón*, *umbilicus urbis Romae*, *Gallia*, *Galícia*, *Germania*, *Panónia*, *Kambria/Cambria*, *Dácia*, *Dákovia*, *Kampánia*, *Kartágo*, *barbarikum*, *diecéza*, *barbarské ríše*; *Graecia Magna/Veľké Grécko*; *augur*, *saliovia*, *vestálky*, *vates*, *tribún*, *matróna*, *vestiplicus*; *limes*, *castra/kastel*, *kúria*; *vigílie*; *Pax Romana*; *Hadriánov val*, *hodvábná cesta*, *orol dvojhlavý*; *epikúrejská škola*; *akvaristika*; *klepsydra*; *capitalis monumentalis*

http://it.wikipedia.org/wiki/Impero_romano

http://it.wikipedia.org/wiki/Caduta_dell%27Impero_Romano_d%27Occidente

http://www.google.sk/imgres?imgurl=http://farm4.staticflickr.com/3114/5712379767_e57538009e_z.jpg&imgrefurl=http://www.flickr.com/photos/58558794@N07/5712379767/&h=640&w=483&sz=242&tbnid=hAj70k_vb_tezM:&tbnh=98&tbnw=74&zoom=1&usg=__fG5xtUnHEJqi8QYdBE6gZ2Qs90o=&docid=-p-SKdhVedLIMM&sa=X&ei=Gwy0UbHkJYa6hAeKm4GgDw&sqi=2&ved=0CFAQ9QEwBw&dur=374

rímska škola - umenie rozvíjané v *Ríme* od kresťanskej antiky (pozri *rímske umenie kresťanskej antiky*), významné pre Taliansko aj európske umenie najmä v období vrcholnej *renesancie*; rímska škola sa podieľala aj na vzniku *manierizmu*, stala sa kolískou *baroka* (Caravaggio) a ohniskom *klasicizmu*; neskoršie umelci rímskej školy aj stúpecami *romantizmu* a *nazarénmi*; pozri *talianski umelci rímskej školy*

rímska villa - *rímsky* obytný dom, statok na vidieku; pozri *villa urbana*, *villa suburbana*, *villa rustica*; *architektúra rímska*, *rímska záhrada*; *herma/hermovka*; *Hadriánova vila* (v *Tivoli*)

http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_villa

Maketa rímskej villy

rímska záhrada - Dudák v súvislosti s heslom *záhrada* (*rímska záhrada*): typom *formálnej záhrady*

1. *atriová záhrada* v *rímskom dome* (pozri *viridarium*); rastliny v nej boli pestované v kvetináčoch, vázach ap.; často sa v atriových záhradách pestovali vzácne importované rastliny; súčasťou

výzdoby bola centrálna obdĺžniková nádrž (*impluvium*); typ rímskej záhrady prebrali *Mauri* (záhrada arabská) a od nich Španieli (záhradná výzdoba *patia*)

2.záhrada rímskej vily; rozsiahla, často terasovitá, ohradená plotom z tŕňových kríkov alebo nízkymi múrkmi; jej súčasťou boli vodné plochy, *arkády*, sochárska výzdoba, jazierka, fontány ap.; k záhrade často priliehal tzv.*paradisus*, múrikom obkolesený divý park s voľne sa pohybujúcou zverou; pozri *antické záhrady*

http://it.wikipedia.org/wiki/Battaglia_di_Canne

http://it.wikipedia.org/wiki/File:The_Death_of_Aemilius_Paulus.jpg

J. M. Schmutzer a Joseph Schmutzer (†1740) podľa P. P. Rubensa: Decius Mus hovorí o svojom sne (farebná rytina, 17.-18.st.)

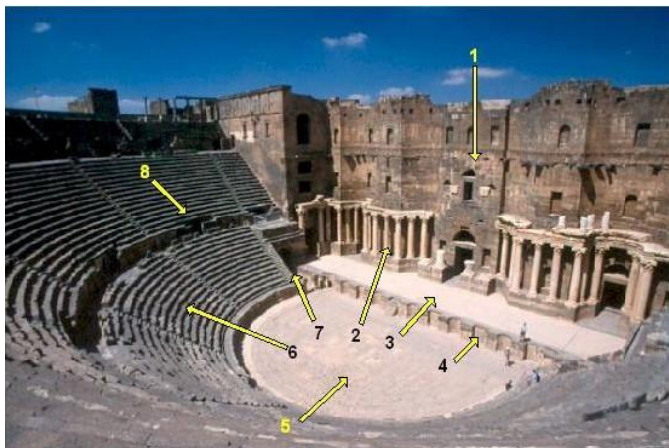

W. B. Scott: Rímsky val na ochranu juhu (1857)

rímske antické divadlo - vychádzalo z *gréckeho antického divadla*, avšak tvorilo súvislú kruhovú stavbu a priestor spojilo v jednotný architektonický celok; hlavné časti *hl'adisko/cavea* (pozri *kerkidy*) a vysoké *javisko/scaena* (pozri *paraskenion*), ktorého *proscénium* bolo nižšie a hlbšie ako grécke; pozri *mimus*, *praecinct*, *scenae frons*

http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_theatre

[http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_theatre_\(structure\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_theatre_(structure))

scenae frons (č.1) rímskeho divadla v Bosra (Sýria)

rímske bohyne - pozri *Veľká bohyňa, Bellona, Nerio; rímski bohovia*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Roman_goddesses

A

Abeona
Abundantia
Acca Larentia
Aequitas
Aeternitas
Agenoria (bohyňa)
Alala
Alemonia
Angerona
Angitia
Anna perenne
Annona (bohyňa)
Antevorta
Aura (mytológia)
Aurora (mytológia)

B

Bellona (bohyňa)
Bona Dea
Bubon

C

Camenae
Candelifera
Cardea
Carmenta
Ceres (mytológia)
Cinxia
Clementia
Cloacina
Concordia (mytológia)
Kuba (božstvo)
Cunina
Cura

D

Dea Dia
Dea Tacita

Decima (mytológia)
Deverra
Diana (mytológia)
Dies (božstvo)
Disciplina

E
Edusa
Egeria (božstvo)
Empanda
Epona

F
Fauna (božstvo)
Faustitas
Febris
Fecunditas
Felicitas
Ferentino
Feronia (mytológia)
Fides (božstvo)
Flora (božstvo)
Fornax (mytológia)
Fortuna
Fortuna Huiusce Diei
Fortuna Redux
Fortuna virilis
Fraus
Fulgor (mytológia)
Furrina

G
Gália (bohyňa)

H
Hecate
Hersilia
Hippona

I
Iana (bohyňa)
Invidia

J
Juno (mytológia)
Justice
Juturna
Juventas

L
Laetitia (bohyňa)
Larentina
Laverna
Levana
Libera (mytológia)
Liberalitas
Libertas
Libitina
Lima (božstvo)
Lua (bohyňa)

Lucina (bohyňa)
Luna (bohyňa)
Lympha

M
Magna Dea
Mana genito
Mania (božstvo)
Mater Matuta
Mefitis
Mellona
Minerva
Minerva v symboloch vzdelávacích zariadení
Móla
Moneta
Morta (mytológia)
Murcia (božstvo)
N
Nascio
Nerio
The Night of Enitharmon's Joy
Di Nixie
Nona (božstvo)

O
Ops
Orbona

P
Palatua
Bledne
Parçay
Partula (božstvo)
Patelana
Paventia
Pax (božstvo)
Pellonia (božstvo)
Poen
Pomona (mytológia)
Postverta
Potina
Prorsa Postverta
Proserpina
Providentia
Pudicitia
Put
Put (mytológia)

Q
Quiritis

R
Robigo
Roma (mytológia)
Rumin
Rusina

S
Salacia (mytológia)
Securitas
Semonia

Sentia
Silvanae
Spes
Stata Mater
Strenua
Suadela

T
Tempestas
Terra (mytológia)
Matka Lares
Tranquillitas
Trivia (mytológia)
Tutela
Tutelina (bohyňa)

U
Ultio

V
Vacuno
Vallonia (mytológia)
Venus (mytológii)
Venus Castin
Veritas
Vesta (mytológia)
Vica Pota
Victoria (mytológia)
Viriplaca
Virtus (božstvo)
Volumn
Volutina

rímske číslice - I-1; V-5; X-10; L-50; C-100; D-500; M-1000

pozri *chronogram, chronostichon, chronodistichon, tlač autorská*

rímske hudobné nástroje - pozri *cornu, šalmaj, tibia, flauta, cymbalum*; pozri *grécke hudobné nástroje*

rímske kúpele - *kúpele rímske*

rímske maliarstvo - pozri *pompejské maliarstvo, rímske vázové maliarstvo, rímska mozaika*

rímske mince - pozri *Moneta, moneta, minca; aes grave, aes sigilatum, aes rude, as, triens, solid, siliqua, aureus, quadrans, denár/denarius, quinar, victoriatus, follis, sestercius, siliqua, antonián/lantoninianus; fénix, kotva, jablko, mravec, palma, Múzy > Camenae, Concordia; Ukrižovanie: slnko a mesiac (Hall); apoteóza (Hall)*

http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_currency

rímske náboženstvo - pozri *vestálka, pontifex, flaminovi, augur, saliovia, auspicie, flamines Divorum, taurobolium, rímske zvieracie obete*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:R%C3%ADmske_n%C3%A1bo%C5%BEnstvo
https://sk.wikipedia.org/wiki/Ordo_sacerdotum

N. P. Berchem: Pavol a Barnabáš v Lystre (1650)

Raffael: Obeť v Lystre (1515)

rímske obdobie - názov pre dobu 1.-4.st. v strednej Európe severne od rímskej hranice *limes* (dolný Rýn, Dunaj); delí sa na staršie a mladšie rímske obdobie s niekoľkými podstupňami

rímske pahorky - pozri *sedem rímskych pahorkov*

rímske písmo - *latinské písmo*; *kapitála/litera capitalis*, zložená iba z veľkých písmen, ktoré mali podobu *písma monumentálneho/capitalis monumentalis*; písmo vytesávané, užívané pre nápisy na stavbách sa nazýva *kvadrata/capitalis quadrata* a mladšie tzv. *písmo sedliacke*, obľejšie, knižné, písané štetcom: *rustika/capitalis rustica*; spôsob písomného záznamu rímskym písmom označovaný ako *scriptura*; pozri *chronogram*, *chronostichon*, *chronodistichon*

rímske prostitútky - obdobne ako v Grécku aj v Ríme považované za bez cti, bez občianskych práv, nezačleňované do sčítania obyvateľstva, s povinnosťou nosiť krátku tuniku a *parochňu*; ich *patrónkou* bola bohyňa *Flóra*; pozri *hetéra*; *saltatrices*, *tibicinae*, *fidicinae*; *lupanar*, *dom verejný*; *móda*; *floralia*; *prostitúcia*

rímske provincie - stredoeurópske *barbarikum*: *Galícia*, *Gallia*, *Germania*, *Kambria/Cambria*, *Panonia*, *Thrákia/Trácia*, *Moesia*, *Noricum*; ďalej *kartáginské územie* *Africa*; pozri *Koptovia*; *Sýria*, *Judea*, *Petra*

rímske sklo - *sklo rímske*

rímske slávnosti a mystéria - pozri *cerálie*, *bakchanálie*, *saturnálie*, *luperkálie*, *florálie*

https://la.wikipedia.org/wiki/Categoria:Ritus_Romani

rímske umenie - staroveké rímske umenie nadväzuje na *etruské umenie* (urbanizmus, technické staviteľstvo, sochárstvo); od 3.st.pr.Kr. obohacované priamym kontaktom s *gréckym antickým umením*; podobne ako etruské ani rímske umenie nedosiahlo grécku slohovú čistotu a harmóniu; až od 2.st.pr.Kr. začína nadobúdať vlastný charakter, nezávislý na etruskom a gréckom vplyve; *rímske umenie kresťanskej antiky* má už mimoriadny význam aj vplyv na umenie celého územia *Rímskej ríše*; charakteristické črty: racionalizmus a realistický prístup ku skutočnosti, zameranie na človeka; v období cisárstva narastanie oficiálneho charakteru umenia spätého s reprezentáciou cisára (napr. *portrét oficiálny*, *reliéf historický*, *triumfálny oblúk*); neskororímske obdobie z 3.-5.st. predstavuje úpadok klasických foriem, tendencie ku kolosálnemu poňatiu, schematizmu a dekoratívnosti; súčasne sa objavujú nové umelecké orientácie rímskeho *ranokresťanského umenia*

architektúra:

-okrem *urbanistických* projektov sa obmedzuje na súkromné stavby (*atriový dom*) a chrámy, ktoré vychádzajú z etruských a gréckych vzorov; etruský typ (chrám na vysokom pódii, schodisko v priečeli, polostĺpy na zadných a bočných stenách); grécky typ (chrám etruského typu s *iónskymi* architektonickými detailmi; pozri *toskánsky stĺpový poriadok*), kompilácia slohových poriadkov, ktorá viedla ku *kompozitnému poriadku*; špecificky rímsky rys: odklon od *architrávového* systému k vlastnej sústave múrov: *oblúk, klenba, pilier*; od 2.st. vývoj *baziliky* spočiatku pre úradné, obchodné, zhromažďovacie účely a neskoršie základný typ kresťanskej sakrálnej architektúry; v období cisárstva má architektúra prevážne monumentálny charakter a funkcie stavieb späté s reprezentáciou: *fóra, baziliky, kolonády, portiky, cirky, arény, thermy, triumfálne oblúky*, divadlá, technické stavby - *akvadukty*; konštrukcia obohatená o technológiu *muriva liateho*, tehlovými múrmi s omietkou alebo obkladmi, rozvoj klenby a kupoly, ktoré dávali možnosť realizovať rozsiahle komplexy cisárskych palácov a kúpeľov, funerálne stavby, *amfiteátre*; celková tendencia viedla k obohacovaniu architektúry dekoratívnymi prvkami, ku kombinácii slohov, vonkajšiemu členeniu stavby bez ohľadu na vnútorný priestor; vznik nových typov reprezentačných obydlí: *villa urbana, villa suburbana*; pozri *polostĺp*

sochárstvo:

-významný *portrét (busta)* nadväzujúci na tradíciu voskových a hlinených charakterových portrétov predkov; v portrétnej tvorbe zmysel pre individualitu (*portrét fyziognomický*) a vplyv *helenistického* naturalizmu; etruským vplyvom poznačený *historický reliéf* určený na bezprostredné zachytenie historických a vojnových udalostí - nadväzoval na tie isté tendencie v maľbe; sochárstvo z čias cisárstva oscilovalo medzi gréckym *klasickým* umením 5.-4.st.pr.Kr. a helenistickým *naturalizmom*; vytvára sa oficiálny *historický reliéf*, vystihujúci dej v niekoľkých plánoch a spájajúci grécke alegorické motívy so snahou o faktografické zachytenie deja; cisársky portrét sa stáva prostriedkom štátnej propagandy a kultu; neoficiálne umenie reprezentujú figurálne zdobené *sarkofágy* s námetmi z *gréckej mytológie* a so symbolikou posmrtného života; od 3.st.po Kr. masové napodobňovanie originálnych gréckych plastík, rozvoj drobnej plastiky, *gemy* a *kamey*, rezby v slonovine, reliéfne zdobené kovové a sklené nádoby; v záverečnej fáze neskororímskeho umenia sa presadzuje expresivita, frontálne poňatie sôch a ornamentálna dekorácia; pozri *reliéfy Campanove, maniera romana*

maliarstvo:

-súčasť *helenistického umenia*; reprezentované *freskovou* výzdobou súkromných interiérov (pozri *pompejské maliarstvo*), mozaikami a *knižnou ilustráciou*; v 1.st. prevládalo iluzívne nástenné maliarstvo s architektonickými pohľadmi, krajinami, figurálnymi kompozíciami, ktoré boli v ďalších fázach nahrádzané dekoratívnou *panelovou* maľbou; obohatenie námetov o motívy fantastických krajín s atmosférickou *perspektívou*, o *žánrové* scény a *zátišia*, často s *naturalistickými* detailmi; neskororímska maľba vo svojom záverečnom období dostáva *grafický* charakter; ťažisko sa presúva na *mozaiku*

pozri *kompozitný poriadok, toskánsky poriadok, rímsky barok, diptych konzulský, ius magnitis, murriské vázy, cloaca maxima, burgus, canabae, columbarium, katakomby, limes, castrum, cardo, decumnus, búleuterion, prytaneion; kurulské kreslo, carpentum, biga, triga, kvadriga; triclinium, triéra; album; nénie; cippus; ludi; palladinizmus; Veľké Grécko/Graecia Magna; helenizmus; maniera all'antica; masky mŕtvych, patina, pletenec; floralia; rostrálny stĺp/zobcový stĺp, velificatio*

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Starov%C4%9Bk%C3%A9_%C5%99%C3%ADmsk%C3%A9_um%C4%9Bn%C3%AD

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ancient_Roman_art_by_country

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ancient_Roman_categories_by_country

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ancient_Roman_art

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ancient_Roman_art

rímske umenie kresťanskej antiky - 2.storočie príznačné ústupom od *antického realizmu* a premenou *bazilik* na kresťanské chrámy

pozri *stredoveké umenie* *ravenská architektúra; katakomby, orant, bocian; lipsanotéka, mozaika; koptské umenie, maniera romana; neskororímske umenie*

rímske vázové maliarstvo - pozri *arentínske vázy*

rímske zvieracie obete - pozri *taurobolium*; *rímske náboženstvo*; *zvieracie obete*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Roman_animal_sacrifice

rímski básnici starovekí -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Roman-era_poets

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Starov%C4%9B%C3%AD_%C5%99%C3%ADm%C5%A1t%C3%AD_b%C3%A1sn%C3%ADci

rímski biskupi - pozri *biskupi*

http://it.wikipedia.org/wiki/Categoria:Vescovi_romani

rímski biskupi 3.st. -

http://it.wikipedia.org/wiki/Categoria:Vescovi_romani_del_III_secolo

rímski biskupi 4.st. - pozri *Januarius/Gennaro*

http://it.wikipedia.org/wiki/Categoria:Vescovi_romani_del_IV_secolo

rímski bohovia – pozri *Jupiter (Zeus)*, *Vesta (Hestia)*, *Ceres (Démétér)*, *Juno (Héra)*, *Pluto/Dis/Plutón (Hádes)*, *Bellona*, *Nerio*, *Neptunus (Poseidón)*; *Diana (Artemis)*, *Minerva (Pallas Athéna)*, *Quirinus*, *Mars (Ares)*, *Venus (Afrodite)*, *Merkúr (Hermes)*, *Fatae (Parky)*, *Vulkanus (Hefaistos)*, *Apollo (Apollón)*, *Amor (Erós)*, *Auróra (Eós)*, *Salus (Hygeia)*; *Ianus/Jánus*, *Faun/Luperkus (Pan)*, *Fauna*, *Fortuna*, *Felicitas*, *Tellus*, *Pomona*, *Saturnus/Saturn*, *Ops (Rhea)*, *Niké/Viktória*, *Rhea Silvia (Rheia)*, *Fortuna (Tyché)*, *Caelus (Urán)*, *Fors*, *Silvanus*, *Terminus*, *Cameae Vulkán (Hefaistos)*; *Grácie (Charitky)*, *Parky (Moiry)*, *Cloto/Nona (Klóthó)*, *Decuma (Lachesis)*, *Morta (Atropos)*, *Furiae (Erynyae)*, *Favonius (Zefyr)*, *Flora (Chloris)*, *Chronos*, *Liber (Dionýzos)*, *Libera (Persefóné)*, *Proserpina (Persefóné)*, *Vesta (Hestia)*, *Suada (Peitho)*, *Bellum Polemos*, *Palés*, *Quirinus*, *Tellus*, *Laverna*, *Salacia (Amfítrité)*, *Sol (Hélios)*, *Elagabalus (Helios)*, *Volupias (Hedone)*, *Talasius (Hymen)*, *Roma*, *Mefitis/Mephitis*, *Mutinus mutunus (Priapos)*, *Dispater*, *Vica Pota*; *najády*; *manes*, *genius loci*, *Concordia*; *penáti*, *lárovia*; *lemurovia/larvovia/zakuklenci*; *Lara*, *Levana*; *Amón*, *Fons*; *camelopardalus*; *rímske bohyne*

Rím	Grécko	sféra vplyvu
Bakchus	Dionýsos	víno
Ceres	Demeter	poľnohospodárstvo
Diana	Artemis	lov
Juno/Iuno	Hera	najvyššia bohyňa
Jupiter/Iuppiter	Zeus	najvyšší boh
Kupido	Eros	láska, vášeň
Mars	Ares	vojna
Mercur	Hermes	božský posol, obchod
Minerva	Pallas Athéna	múdrost
Neptun	Poseidon	moria a oceány (Neptun aj financie)
Pluto/tiež Orcus	Hádes	podsvetie, bohatstvo
Silvanus	Pan	lesy a stáda
Tellus	Gaia	Zem
Urán	Uranos	nebesá
Venus	Afrodita	láska, krása
Vesta	Hestia	rodinný krb
Vulcanus	Hefaistos	kováci

Klasické rímske božstvá

rímska verzia	grécka verzia	etruská verzia	sféra vplyvu
Nona, Decuma a Morta	Klóthó, Lachesis a Antropos	Athrapa	bohyne osudu, sudičky v Grécku zvané Moiry, v Ríme Parcae
Jupiter/Iuppiter	Zeus	Tinia	najvyšší boh; spoločne s Martom sa podieľal na ochrane Ríma
Juno/Iuno	Hera	Uni	najvyššia bohyňa, ochrankyňa manželstva
Mars	Ares	Laran, tiež Maris	boh vojny a válečníctva, spoločne s Jovom a Quirinom sa podieľal na ochrane Ríma
Quirinus	-	-	boh vojny, spoločne s Jovom a Martom tvoria trojicu hlavných bohov ochraňujúcich Rím
Neptun	Poseidon	Nethuns	boh morí, oceánov a všetkých vôd, brat najvyššieho boha Jova (Dia)
Pluto, tiež Orcus	Hádes	Aita, tiež Eita	boh mŕtvych a podsvetia, brat najvyššieho boha Jova (Dia)
Bakchus, tiež Dionysus	Dionýzos	Fulfuns	boh vína a radovánok
Sol	Helios	Usil	boh slnka
Apollo	Apollón	Apulu, tiež Aplu	boh slnka
Janus	-	Culsans	boh brán, dvier a vchodov
Diana	Artemis	Artumnes, tiež Aritimi	bohyňa lovu a mesiaca
Luna	Selene	Tiur	bohyňa mesiaca
Proserpina	Persefona	Prospenai	bohyňa smrti a vládkyňa podsvetia, manželka boha podsvetia
Victoria	Níké	-	bohyňa víťazstva
Ceres	Demeter	-	bohyňa poľnohospodárstva
Bellona	Enyo	-	bohyňa vojny
Kupido, tiež Amor	Erós	-	boh lásky a vášne
Merkur	Hermes	Turms	posol bohov
Minerva	Athéna	Menerva, tiež Menrva	bohyňa vojny a múdrosti
Saturn/Saturnus	Kronos	-	boh poľnohospodárstva a žatvy
Uran, tiež Caelus	Uranos	-	boh nebies
Venus, tiež Kypris	Afrodita	Turan	bohyňa lásky a krásy
Adonis	Adonis	Atunis	súvisel s ročnými obdobiami, milenec bohyne lásky
Eskulap (lat. Aesculapus)	Asklépios	Esplace	boh liečiteľstva
Vesta	Hestia	-	bohyňa rodinného krbu
Vulcanus	Hefaistos	Sethlans	boh kováčov, remeselníkov a ohňa
Aurora	Eós	Thesan	bohyňa ranného zore
Lucifer	Eósφόρος, tiež Fosφόros	-	boh svetla vládnuce nad Zorničkou
Fortuna	Tyché	-	bohyňa šťastia (Tyché aj náhodnosti osudu alebo šťastného osudu)
Spes	-	-	bohyňa nádeje
Faun, tiež Panus	Pan	-	boh lesa a patrón stád

Flóra	-	-	bohyňa jari a rastlín
Somnus	Hypnos	-	boh spánku
Tellus, tiež Terra Mater	Gaia	-	bohyňa zeme
Libertas	-	-	bohyňa zosobňujúca slobodu
Tiber	-	-	riečny boh, pod jeho vplyv spadala najmä rieka Tiber
Herculer, tiež Hercules	Herakles	Hercle, tiež Hercele	hrdina prijatý medzi bohov, syn Dia a smrteľnej ženy Alkmény
Daphne	Dafné	-	bohyňa veštenia
Bona Dea	-	-	„dobrá bohyňa“, uctievaná iba ženami
Honor	-	-	bohyňa cti
Virtus	-	-	bohyňa/boh statočnosti na vojnovom poli
Honus	-	-	boh vojenských pôct
Providentia	-	-	bohyňa prezieravosti
Pomona	-	-	bohyňa sádov, záhrad a ovocných stromov
Voltumna	-	-	bohyňa bdejúca nad novonarodenými deťmi
Vertumnus	-	-	boh ročných období, rastlín, záhrad a ovocia
Priapus	-	-	boh plodnosti
Zephyrus	Zefyros	-	boh západného vetra
Boreas, tiež Aquilo	Boreás	-	boh severného vetra
Notus	Notos	-	boh južného vetra
Eurus, tiež Vulturnus	Euros	-	boh východného vetra
Portunus	-	-	boh prístavu, ochranca vchodových dverí
Silvanus (zrejme etruského pôvodu)	-	?	nižší boh lesov a stád, ochranca sádov a vinohradníkov
Lactanus	-	-	nižší boh úrody
Promitor	-	-	nižší boh poľnohospodárstva
Clementia	-	-	nižšia bohyňa vľúdnosti a láskavosti
Plotina	-	-	nižšia bohyňa, ochrankyňa novorodencov
Sors	(odvodený od Tyché)	-	nižší boh šťastia
Mutinus	-	-	nižší boh plodnosti, vzývaný ženami túžiacimi po dieťati
Vaginatus	-	-	nižší boh ciest a pôrodov
Ubertas	-	-	nižší boh poľnohospodárstva
Vervactor	-	-	nižší boh poľnohospodárstva zodpovedajúci za orbu pôdy
Spiniensis	-	-	nižší boh poľnohospodárstva zodpovedajúci za prerezávanie trnitých krov

Sterculius	-	-	nižší boh zodpovedajúci za hnojenie polí
Moneta	-	-	bohyňa peňazí

Ostatní bohovia uctievaní Rimanmi:

-ide o cudzie božstvá prevzaté Rimanmi stykom s cudzími kultúrami; zvyčajne nespádajú do gréckych mýtov, a preto sa na klasickej rímskej mytológii podieľajú iba minimálne; často sú stotožňovaní so známymi grécko-rímskymi bohmi

meno	pôvod	charakteristika
Serpis, gréc. Osorápis	ptolemaiovský Egypt	najvyšší boh helenizovaného Egypta, pôvodne iba boh mesta Alexandrie, ale neskoršie hlavný boh Ptolemaiovcov; rozšíril sa do Grécka a potom po celom Stredomorí; vznikol pravdepodobne zo staroegyptského Osirisa a Apisa; je však podobný Diovi a Dionýsovi
Isis	ptolemaiovský Egypt staroegyptská bohyňa Eset	manželka boha Serapisa a matka Hora, vychádzajúca zo staroegyptskej bohyne Eset
Cybele, gréc. Kybele	Malá Ázia	grécka Kybele prevzatá Rimanmi až neskoršie a jej chrám bol postavený priamo na Palatínu; viazala sa k nej legenda, že jej príchod do Ríma bude znamenať porážku Kartága; Rimanmi uctievaná ako Veľká matka (Magna Mater)
-Taranis	Gallia	hromovládca a najvyššie galské božstvo po dobytí Gallie Rimanmi a jej romanizácii; bol primárne spájaný s rímskym Jovom a uctievaný v romanizovanej Gallii ako Jupiter Taranus
Tarvos Trigaranos	romanizovaná Gallia	boh v podobe býka s tromi žeriavmi na chrbte; známy predovšetkým zo štvorhranného monumentu postaveného lodníkmi neďaleko Paríža na brehu rieky Seiny v dobe cisára Tiberia; súsošie spoločne s ním tvorili ešte rímsky Jupiter, Vulkán a Ěsus
Coventina	romanizovaná Veľká Británia	bohyňa vôd, plodnosti a pôrodnosti; uctievaná blízko rímskej pevnosti v Carrawburghu pri Hadriánovom vale; do jej prameňa Rimania hádzali mince, perly, spony a ďalšie drobnosti; v jej studničke bolo nájdených 13 tis. mincí z čias cisára Graciána (375-383), čo dokazuje jej obľúbenosť
Abandinus	romanizovaná Veľká Británia	božstvo neznámych vlastností, uctievané v Godmanchestere blízko rímskej pevnosti; Abandinus nie je zmienený v žiadnej inej lokalite; najskôr sa jednalo o miestneho boha pevnosti, možno spojeného s nejakým neďalekým prameňom či vodným tokom
Ataecia	romanizovaná Ibéria	bohyňa podsvetia; Rimanmi

		stotožňovaná s bohyňou Proserpinou
Dercetius	romanizovaná Ibéria	boh pohoria
Semnocus	romanizovaná Ibéria	boh vojny uctievaný najmä miestnymi rímskymi legionármi
Sequana	romanizovaná Gallia	bohyňa a ochrankyňa keltských Sequanov
Nemetona	romanizovaná Gallia	bohyňa posvätných hájov

nižší bohovia

Kamény (lat. Camenae), Faunovia, Múzy, Fúrie, Grácie, Parky, Pollux, Hercules, Ullixes (Odysseus), Rhea Silvia, Sibyla

Rímski bohovia:

JUPITER+JUNO+MINERVA - ochranné božstvá Ríma
 CERES - bohyňa úrody
 FURIA/ERYNIA - bohyňa pomsty a kliatby
 MARS - boh vojny
 NEPTUN - boh mora
 MINERVA - bohyňa remesla
 FORTUNA - bohyňa šťastia a priaznivej náhody (dcéra Jupitera)
 DIANA - bohyňa sveta, mesiaca, plodnosti a vládkyňa lesa
 MERCURIUS - boh obchodu a zisku
 FLORA - bohyňa jari, kvetov
 JUPITER - najväčší z bohov, boh cti, práva a spravodlivosti
 JANUS - boh dvoch tvárí, boh začiatku a prechodu do priestoru a času všetkých vecí, ochranca dverí a brán
 FONS - boh prameňov a tečúcej vody
 ROBIG - boh, ochranca obilia pred snežou
 POMONA - bohyňa ovocia
 SILVAN - boh, strážca hájov a dobytky pred vlkami
 VENUŠA - bohyňa lásky, čarovného pôvabu, šťastia a víťazstva
 QUIRINIUS - boh roľníctva
 PLUTO - boh mŕtvych
 FATUM - boh osudu
 JUVENTUS - bohyňa mladosti
 KAMENY - bohyne spevu a veštenia
 LIBER - boh úrody, vína
 SILVANUS - boh lesov a stád, neskôr aj medzi a hraníc
 PORTUNUS - boh prístavov
 VULCANO - boh ohňa a jeho ničivej sily
 AESCULAPIUS - boh medicíny, lekárstva
 BACCHUS - boh vína
 CUPID / AMOR - boh lásky a priateľstva
 RUBIKON - riečny boh
 AURORA - bohyňa ranných zôr
 BELLONA - bohyňa vojny, Marsova sestra, staršie meno (DUELLONA)
 CAELUS - boh neba a samotné nebo
 CONCORDIA - bohyňa svornosti, zosobňuje politickú svornosť občanov
 FAVONIUS - boh západného vetra, sám západný vietor
 HONOR - bohyňa občianskej cti a sama česť
 JUSTITIA - bohyňa práva a spravodlivosti
 LAVERNA - bohyňa zisku, obchodu a podvodu
 LIBERTAS - bohyňa slobody
 LIBITINA - bohyňa pohrebov
 LUCINA - bohyňa pôrodu a ochrankyňa rodiacich žien
 LUNA - bohyňa mesiaca
 MAIUS - starší boh, ochranca vzrastu rastlín

MENS - bohyňa rozumu
MORS - bohyňa smrti a sama smrť
NOX - bohyňa noci
OPS - bohyňa úrody a plodnosti zeme
ORCUS - boh smrti, neskôr vládca podzemnej ríše
PALES - boh(neskôr bohyňa), pastierstva, ochranca chovateľov dobytká
sviatok Parilia (21.4)
PAX - bohyňa mieru
VERTUMNUS - boh striedania ročných období, premien v prírode
PROSPERINA - bohyňa podsvetia
RHEA - bohyňa úrody a plodnosti zeme
ROMA - bohyňa mesta Rím
SOL - boh slnka
SOMNUS - boh spánku
SUADA - bohyňa ľubostného nahovárania
TALASSIUS - boh sobáša
TELLUMO - boh plodivej sily zeme
TELLUS - bohyňa plodivej sily zeme
TERMINUS - boh medzníkov, hraníc, ochranca vlastníctva
TIBER - boh rieky Tiber, najuctievanejší riečny boh
VESTA - bohyňa domáceho krbu a jeho ohňa, srdca a domova
VICTORIA - bohyňa víťazstva
VIRTUS - bohyňa vojnovnej udatnosti
ROBIGUS - boh, ochranca obilia pred snežou
LYMFY - bohyne prameňov
Bellona - bohyňa vojny a statočnosti
Nerio - bohyňa vojny a statočnosti

Nižšie bohyne:

DRYÁDY - lesné nymfy
NAJÁDY - vodné nymfy
OREÁDY - horské nymfy
PARKY – bohyne osudu (MORTA, NONA, DECUMA)
MÁNOVIA (MANES) - duchovia zomrelých predkov, podsvetný bohovia
LEMUROVIA - duchovia zomretých
LÁROVIA - ochranný bohovia rímskych príbytkov a ich obyvateľov
PENÁTI - ochranný bohovia rímskych domácností, rodín a štátu

rímski bojovníci - pozri *pretoriáni, legionári, equites; pretorium, manipul, lorika, sagum, scutum, paludamentum, vexillum, hradbová koruna, myrta, pštosie perá (Baleka); agóni; corona muralis; Rolandov stĺp*

rímski členovia cechu sv. Lukáša - pozri *N. Colombel, P. Subleyras*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Members_of_the_Rome_Guild_of_Saint_Luke

rímski gladiátori - *gladiátori rímski*

rímski ľudia - *Rimania*

rímski maliari - pozri *talianski maliari, Bentvueghels; M. Stanzione, J. F. Troy*

https://it.wikipedia.org/wiki/Categoria:Pittori_legati_a_Roma

A
Carla Accardi
Filippo Agricola
Jean-Eugène-Charles Alberti
Antonio Amorosi
Hendrik Christian Andersen
Paolo Anesa
Filippo Anivitti

Antoniazzo Romano
Henry Hesse
Vianočné Attanasio
Ugo Attard

B
Dirck van Baburen
Stefan Bakałowicz
Filippo Balbi
Anselmo Ballester
Afro Basaldella
Alessandro Battaglia
Alberto Baumann
Giovanni Battista Benaschi
Cesare Benedetti
Silvio Benedetto
Gian Lorenzo Bernini
Pietro Bernini
Santo Bertelli
Amedeo Bocchi
Arnold Böcklin
Augusto Bompiani
Clelia Bompiani
Roberto Bompiani
Carlo Ludovico Bompiani
Louis Bonanno d'Ocre
Gerard ter Borch
Bramante
Vincenzo Brenna (architekt)
Paul Brill
Karl Pavlovich Brjullof
Michelangelo Buonarroti
Guido Buzzelli

C
Vincenzo Cabianca
Augusto Camerini
Marianna Dionigi Candida
Vincenzo Cannizzaro
Domenico Maria Canuto
Rinaldo Caress
Onorato Carlandi
Renato Carosone
Asmus Jacob Carstens
Andrea Casali
Giovan Battista Cavagna
Cavalier d'Arpino
Claudio Cintoli
Viviano Codazzi
Henry Coleman
Domenico Conti Bazzano
Guillaume Courtois
Jacques Courtois
Louis Cretey

D
Adolfo De Carolis
Pasquale de Rossi (maliar)
Domenichino
Piero dorazíme

E

Adam Elsheimer

F

Peter Fachetti

Robert Fagan

Tano Festa

Domenico Fett

Lucrina Fett

Giosetta Fioroni

Eva Fischer

Hippolyte Flandrin

Cesare Fracassini

G

Rinaldo Geleng

Franco Gentilini

Felice Giani

Ludovico Gimignano

Johann Friedrich Greuter

Matteo Greuter

Enrico Guazzoni

Giovanni Guerrini (maliar)

Renato Guttuso

Beppe Guzzi

I

Italianates

K

MONS Bernardo

Joseph Anton Koch

L

Ladislao od Padova

Giovanni Lanfranco

Nicholas Lapiccola

Pieter Lastman

Zenone Lavagna

Walter Lazzaro

Johannes Lingelbach

Salvatore Lo Forte

Francesco Longo Mancini

Giovanni Battista Lusieri

Benedetto Luti

Filippo Luzi

M

Mario VFD

Francesco Mancini (maliar 1679-1758)

Antonio Mancini (maliar)

Hans von Marees

Vincenzo Marinelli

Theodor Mathai

Vychádzajúcich z Florencie

Renato Marino Mazzacurati

Melozzo da Forli

Pieter Moninckx

Giovanni Maria Morandi

N

Pietro Martire Neri

O

Luigi Olivetti

P

Cy Twombly

Joseph Parrocel

Pierre Ignace Parrocel

Cesare Pascarella

Achille Perillo

Achille Pinelli

Bartolomeo Pinelli

Fausto Pirandello

Umberto Prencipe

Mattia Preti

Domenico Purificato

R

Remo Remotti

Leonidas Repaci

Romanism (art)

Willem Romeijn

Salvator Rosa

Filippo Rusuti

S

Paolo Salvati

Mario Schifano

Toti Scialoja

Ludovico Seitz

Gio Stajan

Massimo Stanzione

Herman Van Swanevelt

T

Italo Tomassi

Giulio Turcato

V

Achille Vertunni

Lorenzo Viani

Edward Vicinelli

Sebastian Vrancx

W

Johannes Withoos

rímski spisovatelia starovekí -

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Starov%C4%9Bc%C3%AD_%C5%99%C3%ADm%C5%A1t%C3%AD_spisovatel%C3%A9

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ancient_Roman_writers

rímski teológovia z čias rímskeho cisárstva - *teológovia rímskeho cisárstva*

rímski umelci - pozri *G. Muziano*; *taliantski umelci*;

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Artists_from_Rome

A

Luigi Agricola
Alberto Tavazzi
Hendrik Christian Andersen
Marco Anelli
Filippo d'Angeli
Mino Argento
Cesare Aureli
Carlo Aymonino

B

Marcello Bacciarelli
Giovanni Baglioni
Antonia Banuelos
Anton Joseph Barbazza
Filippo Barigioni
Marco Benefial
Laura Bernasconi
Luciano Bernasconi
Laura Biagiotti
Horace Bianchi
Joseph Bonomi Elder
John Ventura Borghese
Orazio Borgianni
Pietro Bracco
Constantino Brumidi
Agostino Brunias
Guido Buzzelli
C
Duilio Cambellotti
Bernardino Cametti
Michele Pace del Campidoglio
Vincenzo Camuccini
Giuseppe Canale
Giovanni Angelo canina
Giuseppe Capogrossi
Antonio Cardile
Alberto Carlieri
Angelo Caroselli
Paolo Carosone
Stefano Caselli
Giovan Battista Cavagna
Gaspere Celio
Giuseppe Ceracchi
Michelangelo Cerquozzi
Michelangelo Cerruti
Giuseppe Cesari
Fabrizio Chiari
Clelia Bompiani
Venieri Colasanti
Piergiorgio Colautti
Francesco Coleman
Bernardo Consort
Stefano Coppa
Umberto Coromaldi
John Costa
Placido Costanzo

D

Antonio David

Gabriele Dell'Otto
Salvatore Dierna

E
Erulo Erol

F
Sluha
Bernardino Fergioni
Ettore Ferrari
Ciro Ferri
Giovanni Tommasi Ferron
Domenico Fett
Cesare Fracassini
Massimiliano Fuksas

G
Maria Monks Gallenga
Artemisia Gentileschi
Dante Giacosa
Ludovico Gimignano
Catherine Ginnasi
Domiziana Jordan

H
Brass Hamerani

I
Antonio Isopi

J
Guglielmo Janna
Pio Joris

L
Filippo Lauri
Francesco Lauri
Peter Lazzari
Giovanni Antonio Lelli
Lodovico Leoni
Ottavio Leoni
Andrea Locatelli
Peter Lucatelli
Tommaso Luini
Giovanni Battista Lusieri

M
Renato Mambor
Adrien Manglard
Faustina Maratta
Giuseppe Filippo Liberati Marchi
Carlo Marchionni
Enrico Marconi
Angelo Martinetti
Corrado Mastantuono
Agostino Masucci
Paolo Mei
Paolo Monaldi
Luigi Moretti
Carlo Muccioli

Jerome Muziano

N

Daniele Nadone

Girolamo Nanni

O

Cipriano Efisio Oppo

Manuel Orazi

Clemente Origo

Lorenzo Ottone

P

Cesare Pascarella

Giovanni Battista Passeri

Giuseppe Passeri

Marcello Piacentini

Pio Piacentini

Sara Pichelli

Luigi Pichler

Pietro da Pietri

Achille Pinelli

Bartolomeo Pinelli

Francesco Piranesi

Benedikt Pistrucci

Andrea Pozzi

Stefano Pozzi

Andrea Procaccini

Giuseppe Puglia

Arnaldo Putzu

Q

Lorenzo Quinn

R

Rabarama

Giacomo Raffaelli

Joseph Ray

Carlo Rainaldi

Girolamo Rainaldi

Carlo Randanini

Roberto Rasinelli

Remo Brindisi

Archanjel Resana

Carlos Luis de Ribera y Fieve

Alfredo Ricci

Ettore Roesler Franz

Antoniazio Romano

John Christopher Romano

Giulio Romano

Cajetan Roos

Cesare Rossetti

Girolamo Rossi

Maurizio Rossi

Massimo Rotundo

Ludovico Rusconi Sassi

S

Tommaso Salin

Nicola Salvi

Giulio Aristide Sartorio
Elsa Schiaparelli
Ida Botti Scifoni
Luigi Serafini
Gioacchino Giuseppe Serangeli
Vincenzo Seratrice Elder
Eugenio Sicomoro
Innocent Spinazzi
Mario Spinetta (maliar, narodený v roku 1848)
Francesco Stella
Augusto Stoppoloni

T
Massimo Taccone
Giulio Tadolini
Adam Tadolino
Maria Felice Tibaldi
Camillo Tinti
Aurelio Tiratelli
Cesare Torelli
Odoardo Toscani
Giuseppe Trabacchi

V
Giuseppe Valadier
Silvestro Valeri
Giambattista Valli
Giovanni Francesco Venturini
Renzo Vespignani

Z
Bruno Zevi

rímskokatolícka cirkev - pozri *katolicismus, antiklerikalizmus, inkvizícia, pápež, kresťanskí svätci, kresťanské rády/rehole*

http://simple.wikipedia.org/wiki/Category:Roman_Catholicism

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:%C5%98%C3%ADmskokatolick%C3%A1_c%C3%ADrkev

R. W. de Baldousz: Rímska cirkev (1605)

rímskokatolícka cirkev vo Francúzsku - *francúzska rímskokatolícka cirkev*
rímsko-katolícke cirkevné oblečenie - pozri *liturgický odev*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Roman_Catholic_clerical_clothing

rímsko-katolícke katedrály -

http://simple.wikipedia.org/wiki/Category:Roman_Catholic_Cathedrals

rímsko-katolícke katedrály francúzske - *francúzske katedrály rímsko-katolícke*

rímskonemecká ríša - stredoveká ríša vytvorená r. 962 (Ota I.) ako nadnárodné zoskupenie zemí, ktoré uznávali symbolickú zvrchovanosť rímskeho cisára; zrušená 1806 Františkom II.; pozri *románske umenie*, *Štaufovia*, *Sálska dynastia*, *otonské umenie*; *rímska jazda*; *orol*; *Atilov meč*; *ríšske insígnie*; *pápežstvo*; *križová výprava*

2.v užšom význame od 15.storočia *svätá ríša rímska* národa nemeckého, stredoveké Nemecko - *Teutónia*; pozri *Orphanus*; *bula*

rímsko-toskánsky poriadok - pozri *toskánsky poriadok*; *rímsky poriadok*

rímsky archív - *archív rímsky*

rímsky barok - umenie z konca vlády Marka Aurélia okolo 170-180; pozri *rímske umenie*, *Rímska ríša*

Dudák: 1.počiatočná fáza *barokovej architektúry*, ktorá sa vyvíjala najmä v Ríme; pozri *barok* (Dudák)

2.rímsky antický barok ako štýlový prejav architektúry starovekého *Ríma* v čase neskorého cisárstva

Rímsky breviár - breviár Roman

rímsky dom - pozri *atriový dom*, *peristylový dom*; *átrium*, *tablinum*, *patium*, *exedra*, *aula*, *tablinum*, *vestibulum*, *fauces*, *alae*, *compluvium*, *impluvium*, *piscina*; *postica*, *groteska*, *hortus*, *rímska záhrada*; *hypokampos*; *kúria*; *vila*; *architektúra rímska*, *dom antický*

rímsky chrám - *chrám rímsky*

rímsky kalendár - *kalendár rímsky*

rímsky klasicizmus - *klasicizmus rímsky*

rímsky klobúk - *klobúk rímsky*

rímsky misál - *misál rímsky*

rímsky odev - pozri *antický odev*, *móda*

rímsky pretekársky voz - pozri *biga*, *triga*, *kvariga*; *voz*

Aténa, Herkles a Iolaos (čierno figúrová hydria, 540 pr.Kr.)

rímsky stĺpový poriadok - *stĺpový poriadok rímsky*
rímsky záhradný pavilón - *edikula*